



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **Ing. R. K.**, zastoupena Mgr. Ivou Jónovou, advokátkou, se sídlem Masarykova 1214/95, Ústí nad Labem, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, týkající se řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 8. 2013, č. j. MPSV-UM/4340/13/4S-LBK; ze dne 12. 8. 2013, č. j. MPSV-UM/4334/13/4S-LBK; ze dne 2. 7. 2013, č. j. MPSV-UM/3539/13/9S-LBK; ze dne 12. 8. 2013, č. j. MPSV-UM/4343/13/4S-LBK a ze dne 31. 7. 2013, č. j. MPSV-UM/4169/13/9S-LBK, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 19. 6. 2014, č. j. 60 Ad 10/2014 - 85,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni advokátce Mgr. Ivě Jónové **se nepřiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobkyně.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci (dále jen „krajský soud“), ze dne 19. 6. 2014, č. j. 60 Ad 10/2014 - 85, byla zamítnuta žaloba, kterou se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 8. 2013, č. j. MPSV-UM/4340/13/4S-LBK; ze dne 12. 8. 2013, č. j. MPSV-UM/4334/13/4S-LBK; ze dne 2. 7. 2013, č. j. MPSV-UM/3539/13/9S-LBK; ze dne 12. 8. 2013, č. j. MPSV-UM/4343/13/4S-

LBK a ze dne 31. 7. 2013, č. j. MPSV-UM/4169/13/9S-LBK, kterými byla zamítnuta její odvolání proti rozhodnutím Úřadu práce, krajské pobočky v Liberci (dále jen „úřad práce“), jimiž bylo rozhodnuto o nepřiznání dávky doplatek na bydlení podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění účinném v období leden až květen 2013 (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), za která žalobkyně o přiznání uvedené dávky požádala, a tato rozhodnutí byla potvrzena.

[2] Krajský soud ze správních spisů zjistil, že žalobkyně žádala o dávku doplatek na bydlení za měsíc leden, únor, březen, duben a květen 2013. Sama obývá nájemní byt o velikosti 34 m², nájemné činí 5.000 Kč, dále platí 400 Kč jako měsíční úhrady za služby, 41 Kč za odvoz odpadků, zálohu na elektřinu 1.510 Kč. Její příjmy v období, pro které žádala o dávku, činily výživné od rodičů ve výši 2.000 Kč měsíčně (současně dokládala potvrzení o studiu), dále pobírala přídavek na děti ve výši 700 Kč měsíčně, příspěvek na živobytí ve výši 1.520 Kč měsíčně a příspěvek na bydlení ve výši 4.593 Kč měsíčně, resp. 4.691 Kč za měsíce březen, duben a květen 2013 (*pozn. zdejšího soudu – správně dle spisu 4.941 Kč*). Úřad práce vycházel vždy z odůvodněných nákladů ve výši 4.691,40 Kč, když zohlednil obvyklé nájemné ve výši 2.740,40 Kč (březen 2.720 Kč v důsledku zaokrouhlení obvyklého nájemného dle mapy nájemného), platbu za elektřinu ve výši 1.510 Kč a náklady za služby 441 Kč (včetně poplatku za odvoz odpadu). Dospěl k závěru, že rozdíl příjmů a odůvodněných nákladů převyšuje částku živobytí 3.410 Kč, proto dávku nepřiznal. Při zjištění výše obvyklého nájemného vycházel úřad práce z údajů Státního fondu rozvoje bydlení, který převzal údaje od Ministerstva pro místní rozvoj. Podle mapy nájemného je pro danou lokalitu stanoveno obvyklé nájemné 78,20 – 83,00 Kč/m²/měsíc, úřad práce vycházel z obvyklého nájemného ve výši 80,60 Kč. Žalovaný tento postup úřadu práce aproboval, když vycházel z toho, že výše dávky doplatek na bydlení za kalendářní měsíc činí rozdíl mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení (4.691,40 Kč, resp. za březen 2013 4.671 Kč), sníženou o příspěvek na bydlení (4.593 Kč, resp. 4.941 Kč za měsíce březen, duben a květen 2013) a částkou, o kterou příjem osoby (výživné 2 000 Kč) a přídavky na děti (700 Kč), zvýšený o vyplácený příspěvek na živobytí (1.520 Kč) převyšuje částku živobytí osoby 3.410 Kč, z čehož je zřejmé, že nárok na dávku nevznikl. Žalovaný prvostupňová rozhodnutí úřadu práce potvrdil a odvolání podaná žalobkyní zamítnul, neboť neshledal žádné závažné pochybení, pro které by bylo nutné rozhodnutí změnit nebo zrušit.

[3] K procesním vadám vytýkaným správním orgánům, uvedl krajský soud v odůvodnění rozsudku, že správní řízení vedené úřadem práce skutečně vykazovalo některá pochybení, zejména když neakceptoval udělenou plnou moc ze dne 8. 4. 2013 již od počátku jejího předložení, avšak v daném případě se nejednalo o vadu, která by opravňovala soud správní rozhodnutí zrušit ve smyslu § 76 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Toto pochybení při vedení správního procesu nebylo takové povahy a intenzity, že by mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí o přiznání dávky doplatek na bydlení. Krajský soud také neshledal pochybení při zjišťování skutkového stavu rozhodného pro posouzení nároku žalobkyně na dávku (doplatek na bydlení), pokud správní orgány nevedly dokazování k prověření kvality jejího bydlení, neboť taková zjištění nebyla pro posouzení nároku na přiznání dávky relevantní. Okruh rozhodných skutečností, které je orgán pomoci v hmotné nouzi povinen v tomto případě zjišťovat, vymezují především ustanovení § 33, 34, 35 zákona o

pokračování

pomoci v hmotné nouzi, což reflektuje také § 72 téhož zákona, který vymezuje doklady, které je třeba k žádosti o přiznání doplatku na bydlení přiložit. Tyto žalobkyně doložila, správní orgány tudíž měly veškeré nutné podklady pro to, aby posoudily podané žádosti v zákonném rámci. *„Kvalita bydlení (tj. byt nově vybudován z půdního prostoru, zrekonstruován a nově vybaven) nemůže být při rozhodování o nároku na dávku doplatek bydlení a její výši dle § 33, 34, 35 zákona o pomoci v hmotné nouzi zohledněna způsobem, kterého se žalobkyně dožadovala.“* Proto ani krajský soud návrhům žalobkyně na její výsledch a provedení šetření v místě jejího bydlení nevyhověl. Dále krajský soud shledal s odkazem na § 52 zákona o pomoci v hmotné nouzi správným postup, kdy úřad práce zadával údaje o příjmech žalobkyně, nákladech na bydlení, podlahové ploše bytu do aplikačního programu hmotné nouze. Požadavek žalobkyně na provedení důkazu aplikací pro výpočet doplatku shledal krajský soud nerealizovatelným. Konečně pak ani skutečnost, že úřad práce nereagoval na žádost zmocněnce žalobkyně o pořízení a zaslání souhrnného stanoviska metodiků Ministerstva práce a sociálních věcí k doplatku, nebyla důvodem pro zrušení napadených rozhodnutí. Ustanovení § 38 s. ř. opravňuje dotčené osoby činit si v souvislosti s právem nahlížet do spisu výpisy a požadovat, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho částí. Nelze z něj však dovodit *„povinnost správních orgánů reagovat na žádost žalobkyně způsobem, jakým si to představovala, tedy, že by jí některé podklady (zde metodiku nadřízeného orgánu pomoci v hmotné nouzi), resp. jejich kopie správní orgán přímo zasílal k jejím rukám“*. Nadto požadované podklady nesouvisely se zjišťováním skutkového stavu, ale s vlastní aplikací zákona o pomoci v hmotné nouzi a jejich nezaslání před vlastním rozhodnutím nemohlo mít vliv na zákonnost vydaných rozhodnutí.

[4] Jako nedůvodnou posoudil krajský soud také námitku žalobkyně ohledně nesprávného výkladu ustanovení § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi týkajícího se maximální započitatelné výše nájemného pro potřeby rozhodnutí o doplatku na bydlení. Stát žadateli o dávku doplatek na bydlení nehradí veškeré náklady, které skutečně vynakládá na zajištění potřeby bydlení, ale dávky poskytuje *„pouze v případě, že určitým způsobem definované náklady bydlení (limitované „stropem“ započitatelných nákladů na bydlení) přesáhnou stanovenou hranici s cílem zachovat žadateli takovou částku příjmů, aby jeho výživa a základní osobní potřeby byly zajištěny na zákonem stanovené úrovni“*. Relevantní jsou ustanovení § 33 a § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi *„nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení, snížených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu, byl jeho příjem (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24).“* Ustanovení § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi stanoví, že *„do odůvodněných nákladů na bydlení se započítává nájemné, popřípadě obdobné náklady spojené s družstevní a vlastnickou formou bydlení, a pravidelné úhrady za služby spojené s užíváním bytu; nájemným se rozumí nájemné hrazené v nájemních bytech, a to až do výše, která je v místě obvyklá, popřípadě nájemné až do výše cílového nájemného podle zákona o jednostranném zvyšování nájemného bytu. Z toho je zřejmé, že započtení nájemného je omezeno výší nájemného obvyklého, popřípadě cílového s odkazem na zákon o jednostranném zvyšování nájemného. Dle § 3 odst. 1 zákona o jednostranném zvyšování nájemného bylo jednostranné zvýšení nájemného u bytů, mj. i v Liberci, možné v období od nabytí účinnosti tohoto zákona až do 31. 12. 2012. Až do uvedeného data bylo pro Liberec stanoveno cílové nájemné, jímž byla limitována výše nájemného, která byla započtena do*

odůvodněných nákladů na bydlení. Od 1. 1. 2013 již ani v Liberci nebylo možné stanovit cílové nájemné a orgány pomoci v hmotné nouzi postupovaly v souladu se zákonem, když do odůvodněných nákladů na bydlení započítaly nájemné místně obvyklé. Námitka nerespektování novelizace ustanovení § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi nebyla případná, neboť správní orgány ve svých rozhodnutích o žádostech žalobkyně podaných v lednu až květnu 2013 nelimitovaly výši nájemného nájemným cílovým. Pokud v zákoně chyběla definice pojmu *nájemného v místě obvyklého*, správní orgány nepochybily, když dle metodiky nadřízeného Ministerstva práce a sociálních věcí, vycházely z údajů obsažených v tzv. mapě nájemného. Metodický pokyn Ministerstva práce a sociálních věcí č. 4/2010, účinný od 1. 1. 2011 doporučoval postup při zjišťování obvyklého nájemného do doby, než budou údaje o obvyklém nájemném zpracovány do mapy nájemného připravované Ministerstvem práce a sociálních věcí a zjevně počítal s tím, že po jejím vypracování budou orgány pomoci v hmotné nouzi čerpat údaje o místně obvyklém nájemném právě z mapy nájemného. Krajský soud poukázal na skutečnost, že vytvoření určité správní praxe na základě interní metodické činnosti Ministerstva práce a sociálních věcí za účelem chybějícího vymezení místně obvyklého nájemného a jednotné aplikace zákona o hmotné nouzi shledal v pořádku i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 10. 2013, č. j. 3 Ads 104/2012 - 40, publ. pod č. 2982/2014 Sb. NSS (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná na www.nssoud.cz). Dle krajského soudu správní orgány při stanovení maximální započitatelné výše nájemného nepochybily. *„Byť se jednalo o údaje informativní, z vytvořené tzv. mapy nájemného, která nebyla právně závazná, nelze správním orgánům vytýkat, že z takto stanoveného nájemného při absenci přesně zákonem stanoveného „stropu“ započitatelného nájemného vycházely, jinak mohly jen stěží zajistit jednotný výklad pojmu a jednotnou aplikační a rozhodovací praxi při rozhodování o žádostech o dávku doplatek na bydlení.“* Proto soud nepovažoval za potřebné vyžádat si znalecký posudek k určení výše obvyklého nájemného. Neztotožnil se s názorem žalobkyně, že jedině znalec je schopen určit výši místně obvyklého nájemného. Z žádného právního předpisu striktně neplyne účel použití mapy nájemného a nelze dovodit, že žalobkyně obývala takový nájemní byt, u něhož by bylo vyloučeno stanovit místně obvyklé nájemné na základě údajů v mapě obsažených. Krajský soud neshledal uplatněný výpočet nájemného nepoužitelným ani s odkazem na v mapě nájemného uvedené rozpětí nájemného pro byt o velikosti podlahové plochy 65 m². Toto rozpětí bylo dle údajů Státního fondu rozvoje bydlení stanoveno pro standardní byt o velikosti 40 až 70 m², přičemž velikost bytu žalobkyně o rozloze 34 m² se od spodní hranice velikosti standardního bytu výrazně neliší a užití údajů o obvyklém nájemném nevylučuje. Krajský soud dospěl k závěru, že výše nájemného, které bylo zahrnuto do odůvodněných nákladů na bydlení, byla stanovena v souladu se zákonem.

[5] Nedůvodné shledal krajský soud i námitky poukazující na diskriminaci ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „antidiskriminační zákon“). Krajský soud nezjistil, že by úřad práce a posléze žalovaný postupovali vůči žalobkyni oproti nájemcům ubytoven diskriminačním způsobem a z důvodu její rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru nebo z důvodu těhotenství, mateřství či z důvodu pohlavní identifikace ji zkrátili na jejich veřejných právech. Nic takového žalobkyně neprokázala.

II. Kasační stížnost

[6] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla v záhlaví označený rozsudek krajského soudu, kterým byla její žaloba proti rozhodnutí žalovaného zamítnuta z výše nastíněných důvodů. Stěžovatelka svou kasační stížnost opírá o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a navrhuje zdejšímu soudu, aby napadený rozsudek zrušil.

[7] Stěžejní námitka stěžovatelky směřuje proti výkladu § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, kdy krajský soud aproboval postup správních orgánů, které určily výši obvyklého nájemného za použití mapy nájemného. Podle stěžovatelky nelze na její byt použít předmětnou mapu nájemného. Stěžovatelka požaduje, aby se Nejvyšší správní soud vypořádal s její žalobní argumentací, neboť krajský soud ji nepřesvědčil o správnosti svého názoru. Stěžovatelka citovala své námitky týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu úřadem práce a žalovaným a nereflexování vývoje právní úpravy obsažené v § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Tvrdila, že žalovaný vycházel ze staré právní úpravy a nereflexoval novou právní úpravu (účinnou od 1. 1. 2012) a že změnu nelze chápat tak, že limitem je cílové nájemné dle citovaného zákona. Podle názoru stěžovatelky právě pro byty s dříve regulovaným nájemným byly vydány mapy nájemného. Úřad práce se dovolával mapy nájemného vydané Státním fondem rozvoje bydlení. „Tabulka“, ke které se stěžovatelka dostala, obsahovala cenu nájemného na m² u bytu o ploše 65 m², zatímco stěžovatelka užívá byt o ploše 34 m², přičemž mezi malometrážním bytem a bytem průměrné velikosti neplatí přímá úměra ohledně nákladů na jejich pořízení. Pod „tabulkou“ je uvedeno, že obsahuje pouze informativní údaje a není právně závazná. Krajský soud ji však za závaznou označil. Stěžovatelka užívá byt s „tržním nájemným“, po nedávné rekonstrukci a nově vybavený, což je příčinou relativně vysoké ceny nájemného, a proto nelze na její případ aplikovat údaje vzniklé pouhým „zprůměrováním“. Dále uvedla, že správní orgány pochybily, když konkrétní obvyklé nájemné ve vztahu k velikosti jejího bytu spočítaly prostým převzetím ceny za m² určené v mapě nájemného pro větší byt, jelikož výsledek tohoto postupu neodpovídá reálným cenám bytů podle rozlohy podlahové plochy. K tomuto názoru stěžovatelka ocitovala část zprávy o šetření veřejného ochránce práv ze dne 9. 9. 2013, sp. zn. 2649/2013/VOP/MBL. Poté rozporovala použitou cenu za 1 m², která byla v mapě nájemného stanovena v rozmezí 78,20 – 83 Kč/m². Orgány pomoci v hmotné nouzi vypočítali obvyklé nájemné „průměrem z průměrů“, když stanovily výši obvyklého nájemného na 1 m² 80,60 Kč, což svědčí o absenci dostatečně individuálního posouzení věci. Stěžovatelka se rovněž domnívá, že krajským soudem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 10. 2013, č. j. 3 Ads 104/2012 - 40, nelze na její případ použít, neboť zde byl posuzován případ diametrálně odlišný. Dále se vymezila i vůči použití metodického pokynu ministerstva č. 4/2010. Úřad práce jako orgán I. instance se tímto pokynem neřídil, když např. neprovedl místní šetření. Nesouhlas stěžovatelka vyjádřila také s doporučením vycházet z částky cílového nájemného pro rok 2012, jelikož ta byla stanovena v rozporu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi. Správní orgány postupovaly protiprávně, když zástupci stěžovatelky neposkytly metodický pokyn s tím, že nespadá pod informační povinnost podle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

[8] Dále stěžovatelka rozvedla žalobní námitku diskriminace její osoby vůči příslušníkům národnostní menšiny. Obyvatelé ubytoven jsou v obdobných případech neodůvodněně zvýhodňováni tím, že je jim doplatek na bydlení přiznáván na základě počtu osob a nikoliv podlahové plochy bytu. Krajský soud stěžovatelce vytýkal, že nepředložila důkazy o vyplácení dávek přímo majitelům ubytoven v tvrzené výši a v rozporu se zákonem. Byly by to ale stovky listin, nelze tudíž požadovat, aby je všechny předložila. Způsob, jakým majitelé ubytoven profitují z dávek v hmotné nouzi, stěžovatelka považuje za porušování zákona. V této souvislosti poukázala na blíže nespecifikované reportáže ve sdělovacích prostředcích a důvodovou zprávu k návrhu novely zákona o pomoci v hmotné nouzi a apelovala na skutečnost, že dle jejího přesvědčení nemůže být ani soudce zcela imunní vůči dění ve společnosti. Stěžovatelka se cítí diskriminována, když jsou příslušníkům národnostní menšiny vypláceny obrovské částky nájemného, zatímco ona nemá z čeho žít, přičemž se odvolávala na antidiskriminační zákon.

[9] K nedostatečnému posouzení skutkového stavu stěžovatelka namítla, že správní orgány pochybily tím, že vůbec nezjišťovaly skutkovou podstatu a všechny důkazy jí navržené zamítly. Poukázala na nutnost učinit dotaz o výši nájemného u místních realitních kanceláří. Z důvodu neprovedení navrhovaných důkazů, včetně návrhu na provedení znaleckého posudku napadala i nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[10] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“).

[12] Kasační stížnost žalobkyně **není** důvodná.

a) Limitní výše odůvodněných nákladů na bydlení – nájemné v místě obvyklé

[13] Z obsahu napadeného rozsudku a kasační stížnosti Nejvyšší správní soud zjistil, že zásadní klíčovou námitkou pro posouzení dané věci je otázka stanovení výše nájemného, kterou správní orgán při rozhodování o přiznání doplatku na bydlení určí jako maximální výši odůvodněných nákladů na bydlení ve smyslu § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Rozhodující je, jak mělo být v období od ledna do května 2013 správně vypočítáno nájemné v místě obvyklé.

[14] Nejvyšší správní soud považuje za nutné předeslat, jak konečně sama stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že stěžovatelka „dosáhla na doplatek na bydlení v měsících leden až duben 2012, a to proto, že příspěvek na bydlení nedosáhl svého maxima“. Stěžovatelka pobírá příspěvek na bydlení, podmínkou nároku na doplatek na bydlení (dávku v hmotné nouzi)

pokračování

je získání nároku na příspěvek na živobytí (§ 33 odst. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi); příspěvek na živobytí stěžovatelka pobírá rovněž.

[15] Zdejšímu soudu je z úřední činnosti známo (věc vedená pod sp. zn. 6 Ads 164/2014), že žalobou podanou krajskému soudu vedenou pod sp. zn. 60Ad 15/2013 stěžovatelka současně napadala i rozhodnutí žalovaného, potažmo úřadu práce o nepřiznání doplatku na bydlení za období říjen, listopad a prosinec 2012; krajský soud usnesením č. j. 60 Ad 15/2013 - 85 vyloučil k samostatnému projednání rozhodnutí žalovaného týkající se žádosti o doplatek na bydlení pro období leden až květen 2013 (dále vedeno u krajského soudu pod sp. zn. 60 Ad 10/2014), a to právě z důvodů jiné právní argumentace žalovaného ve vztahu k odůvodněným nákladům na bydlení v období leden až květen 2013. *(Žalobou napadené rozhodnutí žalovaného týkající se doplatku na bydlení za říjen 2012 bylo zrušeno samostatným výrokem, k tomuto se vázalo doložení doplatku za spotřebovanou elektrickou energii; pozn. zdejšího soudu).* Stěžovatelka v žalobě podané 4. 9. 2013 krajskému soudu, vedené pod sp. zn. 60 Ad 15/2013, uplatnila shodné námitky proti posouzení právní stránky věci žalovaným bez ohledu na daná období. Vycházela totiž z názoru, že na její případ nájemce bytu s tzv. „tržním“ nájemným a nikoli s nájemným „regulovaným“, je nutno v obou obdobích (rok 2012 a 2013) při posouzení žádosti o doplatek na bydlení vycházet z obvyklého nájemného, „tudíž se na ni nemůže vztahovat režim, který platí pro byty s regulovaným nájemným“, resp. „s dříve regulovaným nájemným“. Do námitek v kasační stížnosti vedené pod sp. zn. 6 Ads 164/2014, tak i v nyní projednávané věci stěžovatelka zavzala i žalobní bod proti právnímu posouzení věci žalovaným, a proto zdejší soud ohledně vývoje právní úpravy zákona o pomoci v hmotné nouzi a související úpravy provedené zákonem o jednostranném zvyšování nájemného (zákon č. 107/2006 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2012) odkazuje na závěry uvedené v rozsudku ve věci sp. zn. 6 Ads 164/2014.

[16] Z nich se podává, že až do 31. 12. 2011 stanovil zákon o pomoci v hmotné nouzi jako limitní výši nájemného pouze cílové nájemné dle zákona o jednostranném zvyšování nájemného, neboť dle § 34 odst. 1 písm. a) *„Do odůvodněných nákladů na bydlení se započítává a) nájemné až do výše cílového nájemného a pravidelné úhrady za služby bezprostředně spojené s užíváním bytu, popřípadě (...)“*. Zákonem č. 366/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „novela 2012“), bylo dotčené ustanovení novelizováno s účinností od 1. 1. 2012 tak, že limitní výše nájemného byla stanovena jako nájemné v místě obvyklé, popřípadě jako cílové nájemné dle zákona o jednostranném zvyšování nájemného (dle § 34 ve znění účinném od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2014).

[17] Důvodem pro tuto novelu 2012 byl totiž fakt, že od začátku roku 2011 (úprava zákona o pomoci v hmotné nouzi proběhla se zpožděním, tedy až s účinností od 1. 1. 2012) již nebylo pro některé regiony či města cílové nájemné právními předpisy upraveno a nebylo tedy možné z něj pro účely zákona o pomoci v hmotné nouzi v těchto oblastech vycházet. V místech, kde ale úprava výše cílového nájemného ještě existovala, se jí správní orgány měly nadále řídit. A to i v případě stěžovatelky, neboť pro byty v městě Liberec byla tato právní úprava účinná až do konce roku 2012 (viz § 3 odst. 1 zákona o

jednostranném zvyšování nájemného ve znění účinném od 1. 6. 2009 do 31. 12. 2012). Proto § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, obsahoval onu v daném případě stěžovatelkou rozporovanou formulaci „*nájemné hrazené v nájemních bytech, a to až do výše, která je v místě obvyklá, popřípadě nájemné až do výše cílového nájemného podle zákona o jednostranném zvyšování nájemného z bytu*“. Nájemné v místě obvyklé bylo třeba stanovit pouze pro ty oblasti, kde již nebylo možné vycházet ze zákona o jednostranném zvyšování nájemného.

[18] Již v roce 2011 nebylo možno vycházet ze zákona o jednostranném zvyšování nájemného, vyjma Liberce a dalších měst uvedených v § 3 odst. 1 zákona o jednostranném zvyšování nájemného, kde tento stav nastal až počínaje 1. 1. 2013. V roce 2013 bylo proto nutné vycházet v případě stěžovatelky již z výše nájemného v místě obvyklé. Způsob stanovení této výše nebyl upraven žádným právním předpisem a tato skutečnost způsobila v praxi aplikační potíže, již v období pro rok 2011, ale i následně v roce 2012 (právě z důvodu absence jednoznačné právní úpravy výše obvyklého nájemného). Problém stanovení výše obvyklého nájemného v oblastech, kde již nebylo zákonem upraveno cílové nájemné, posuzoval zdejší soud v rozsudku ze dne 3. 10. 2013, č. j. 3 Ads 104/2012 – 40, kde mimo jiné vyslovil, že „*v situaci, kdy vznikla v zákonné úpravě cílového nájemného ve většině obcí v České republice a zároveň v důsledku chybějícího vymezení „místně obvyklého nájemného“ zákonná mezera, musely orgány pomoci v hmotné nouzi řešit situaci s chybějícím klíčem pro určení maximální hranice odůvodněných nákladů na bydlení svými výkladovými prostředky, mezi něž nepochybně patří metodická činnost stěžovatele [viz § 60 písm. a) zákona č. 111/2006 Sb.]*“.

[19] Zdejší soud rovněž již ke kasační stížnosti stěžovatelky přezkoumával rozsudek krajského soudu, resp. rozhodnutí úřadu práce a žalovaného, kterými jí nebyl přiznán doplatek na bydlení za období červen až srpen 2013, tedy období bezprostředně navazující na období nyní posuzované v této věci, a rozhodl rozsudkem ze dne 23. 10. 2014, č. j. 7 Ads 140/2014 – 41. Vzhledem k tomu, že jak situace stěžovatelky, tak platná a účinná právní úprava pro období roku 2013 (oproti roku 2012) se nezměnily, lze také s ohledem na totožné námitky stěžovatelky uvedené v kasační stížnosti závěry vyslovené v tomto rozsudku vztáhnout i na nyní projednávaný případ.

[20] Nejvyšší správní soud v něm, k námitce stěžovatelky, v níž rozporovala možnost použití mapy nájemného ze strany správních orgánů, poukázal právě na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 10. 2013, č. j. 3 Ads 104/2012 – 40 (publ. pod č. 2982/2014 Sb. NSS, dostupný na www.nssoud.cz), na který se odvolává i krajský soud v nyní projednávané věci, zejména citoval právní větu, v níž byl vysloven závěr, že „*Pokud zákonná úprava poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi s účinností od 1. 1. 2011 nepočítala s tím, že cílové nájemné již nebude ve většině obcí a měst vyjma skupiny zákonem určených obcí stanovováno jako limit pro jednostranné zvyšování nájemného (§ 3 odst. 1 zákona č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu), pak chyběla opora v zákoně pro výklad pojmu odůvodněné náklady na bydlení (§ 34 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi). Jestliže Ministerstvo práce a sociálních věcí řešilo tento deficit zákonné úpravy použitím konstrukce tzv. místně obvyklého nájemného a postup pro jeho zjišťování určilo ve formě výkladového doporučení svým metodickým pokynem (č. 4/2010, ze dne 13. 12. 2010, č. j. 2010/98474-21), jednalo se o přípustný postup metodického vedení orgánů pomoci v hmotné*

pokračování

nouzi (§ 60 zákona o pomoci v hmotné nouzi).“ K otázce použitelnosti mapy nájemného v dané situaci rovněž z tohoto citovaného rozsudku poznamenal, že „*Ministerstvo pro místní rozvoj prostřednictvím Státního fondu rozvoje bydlení již zveřejňuje na svých internetových stránkách mapu nájemného. Jedná se o orientační nájemné pro obce, pro něž skončila účinnost zákona č. 107/2006 Sb. Nyní již mohou orgány pomoci v hmotné nouzi z těchto orientačních údajů o nájemném v příslušných obcích vycházet, jakkoliv přímo na tento instrument rovněž právní úprava poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi přímo neodkazuje.*“ K otázce použitelnosti mapy nájemného argumentoval rovněž zprávou veřejného ochránce práv (Zpráva o šetření ze dne 2. 4. 2013, sp. zn.: 7791/2012/VOP/AV), v níž postup, kdy je pro určitou obec k dispozici údaj o výši obvyklého nájemného obsažený v mapě nájemného Ministerstva pro místní rozvoj, a Úřad práce ČR při hodnocení nároku na doplatek na bydlení a při stanovení jeho výše primárně vychází z tohoto údaje, byl aprobován.

[21] Na základě uvedeného dospěl k závěru, že „*použití údajů obsažených v mapě nájemného není protiprávní, ale naopak je vhodné z těchto údajů při rozhodování o dávce doplatku na bydlení vycházet, čímž je mimo jiné dána vyšší míra zachování legitimního očekávání na straně žadatelů. Jak metodický pokyn č. 4/2010, tak normativní instrukce č. 10/2013 ministerstva sice upravují více způsobů, jak zjistit výši obvyklého nájemného, ale na první místo řadí právě centrálně shromažďované údaje obsažené v mapě nájemného. Tento způsob, jímž ministerstvo prostřednictvím své metodické pravomoci vede správní orgány k vytvoření ustálené praxe, nepovažuje Nejvyšší správní soud za protiprávní. Správní orgány tedy nepochybyly, pokud z možných eventualit určení výše v místě obvyklého nájemného zvolily postup, při němž vycházely z údajů obsažených v mapě nájemného. Nepochybil tedy ani krajský soud, pokud takový postup neshledal rozporný se zákonem.*“

[22] Uvedený rozsudek sedmého senátu odpovídá i na další argumentaci stěžovatelky, že „*správní orgány ani krajský soud nezohlednily kvalitu jejího bytu a jeho individuální vlastnosti a vycházely pouze z ceny uvedené v mapě nájemného za 1 m². Tato cena byla stanovena sice soudním znalcem, ale pro větší byty, v důsledku čehož se stěžovatelka domnívá, že stanovení výsledné hodnoty v místě obvyklého nájemného prostým součinem stanovené částky s plochou jejího bytu není proporcionální. Nejvyšší správní soud uznává, že přístup správních orgánů při výpočtu výsledné výše v místě obvyklého nájemného mohl a měl být ve vztahu k zohlednění velikosti stěžovatelčina individuálněji, a nepovažuje ve vztahu k okolnostem za zcela vhodné pouze přepočítat středovou hodnotu stanoveného v místě obvyklého nájemného na plochu bytu. Požadavek na individuální přístup ostatně plyne nejen ze stěžovatelkou citované zprávy veřejného ochránce práv, ale také z normativní instrukce č. 10/2013, (ta nebyla v době vydání většiny správních rozhodnutí účinná, nicméně je z jejího textu zřejmé, že zavedenou praxi potvrdila) a zásady materiální pravdy. Na druhou stranu je nutno také poukázat na výše uznanou vhodnost použití údajů obsažených v mapě nájemného ve spojení s ustálenou správní praxí, kterou je nutno při soudním přezkumu zohlednit, a s níž se pojí nikoliv nevýznamné legitimní očekávání žadatelů (k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2007, č. j. 7 Afs 45/2007 – 251, publ. pod č. 1383/2007 Sb. NSS, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 2 Ans 1/2005 – 55; všechny dostupné na www.nssoud.cz). Mapa nájemného pro lokalitu města Liberec byla v rozhodné době vytvořena pro byty o rozloze 40 – 70 m², přičemž cenové rozmezí za 1 m² u takto velkých bytů bylo 78,20 – 83 Kč. Vzhledem k tomu, že faktická výše nájemného za 1 m² se u bytů s menší rozlohou podlahové plochy zpravidla pohybuje ve vyšších hodnotách, než u bytů s rozlohou vyšší, na což*

stěžovatelka poukazuje, je třeba, aby nájemné v místě obvyklé za 1 m² bylo správním orgánem u menších bytů stanoveno vyšší než u bytů větších. V dané situaci, vzhledem k požadavku vycházet primárně z mapy nájemného a požadavku na zachování zásady legitimního očekávání, lze uvedenou skutečnost zohlednit odstupňováním v místě obvyklého nájemného za 1 m² v rámci stanoveného rozmezí. Ve stěžovatelčině případě k tomuto odstupňování nesporně nedošlo, nicméně ani stanovení výše při horní hranici rozmezí, by nevedlo k přiznání doplatku na bydlení. Nejvyšší správní soud je proto toho názoru, že se nejednalo o natolik závažnou vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost správního rozhodnutí.“

[23] K námitce stěžovatelky, že vzhledem k blíže specifikovaným vlastnostem je její byt natolik unikátní, že nemůže být posouzen podle standardizovaných údajů (cenové mapy), ale pouze individuálně s ohledem na jeho kvalitu, se citovaný rozsudek zabýval účelem dávky doplatku na bydlení, a uvedl, že „....není účelem dávky doplatek na bydlení poskytnout žadateli o jeho přiznání finanční částku, která pokryje zbývající faktické náklady na bydlení bez omezení. Náklady totiž mohou ad absurdum i několikanásobně převyšovat náklady na bydlení v ostatních bytech v dané lokalitě. Účelem dávky doplatek na bydlení, jak vyplývá z textu zákona o pomoci v hmotné nouzi, je vyrovnání odůvodněných nákladů na bydlení v případě žadatele, který není ani přes maximálně úsporný způsob života schopen tyto náklady hradit z vlastních zdrojů, resp. pokud příjem žadatele po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení je nižší než částka jeho živobytí. Dávka doplatek na bydlení je podpůrným řešením užívaným až v situaci, kdy nejsou vzniklé náklady dostatečně pokryty příspěvkem na bydlení ve spojení s eventuálně dalšími dávkami. Ostatně tento účel je patrný už z názvu dávky. Opačný výklad by znamenal, že stát by byl žadateli povinen doplatit libovolně vysokou částku na byt, který by byl pro jeho potřeby neúměrně veliký, neúměrně luxusně vybavený nebo v důsledku neúsporného chování žadatele vykazující neúměrně vysokou spotřebou energií. S tímto účelem koresponduje také limitovaný rozsah posuzování kvality daného bytu či domu (celkový stav, vybavení apod.), který nelze vždy zohlednit v plné míře. Jako hlavní referenční kritérium byla v metodických nástrojích ministerstvem stanovena rozloha obývaného bytu ve vztahu k počtu osob v něm žijících, a to ve snaze předejít situaci, kdy malý počet osob (popřípadě osoba jediná) obývají byt příliš veliký a úměrně tomu pro jejich objektivní potřeby také příliš nákladný. K tomu srov. např. metodický pokyn ministerstva č. 4/2010, v němž se uvádí, že „S ohledem na možné situace, kdy osoby v hmotné nouzi obývají byty s podlahovou plochou, která je zřejmě pro jejich potřeby nadměrná, doporučuje se v těchto případech pro postup uvedený pod písm. a) i b) ještě porovnání výše nájemného v místě a čase obvyklé s náklady na plochu bytu připadající na jednotlivé osoby, která je používána při stanovení nákladů na bydlení v rámci státní sociální podpory. V případě, že byt obývá jedna osoba, doporučuje se započítat plochu 38m². Pokud obývají byt dvě osoby, doporučuje se započítat plochu 52m², v případě tří osob 68m² a v případě čtyř osob 82m². Obývali byt více osob, lze obytnou plochu pro uvedené situace úměrně navýšit.“ Nelze však setrvat pouze u tohoto jediného kritéria. Naopak je potřeba si uvědomit, že problematickými mohou v tomto kontextu být také byty malé, což je také případ stěžovatelky, u nichž není problémem zpravidla rozloha, ale např. neúměrně vysoké smluvně sjednané nájemné, přičemž důvod jeho značné výše nehraje pro potřeby posouzení nároku na dávku doplatek na bydlení roli. V obou nastíněných případech není úkolem státu uhradit žadatelům celkovou výši nákladů na bydlení zbylých po odečtení všech příjmů, včetně přiznaných sociálních dávek, ale pomoci jim v přiměřené míře, ruku v ruce s vedením k větší zodpovědnosti a úspornosti. Tvrdí-li stěžovatelka, že v jejím případě nelze mapu nájemného či jinak standardizované údaje použít z důvodu nedávno provedené rekonstrukce bytu a jeho nového vybavení, čímž v podstatě naznačuje, že

pokračování

byt, který obývá, díky těmto vlastnostem výrazně vybočuje, a to i cenově, z množiny bytů obdobné velikosti nacházejících se ve stejné lokalitě, je třeba, aby zvažila, zda objektivně nemůže svou sociální situaci řešit přestěhováním se do bytu méně nákladného, jenž může být paradoxně i větší co do podlahové plochy.“

[24] Stěžovatelka rovněž činila sporným použití konkrétní částky stanovené v mapě nájemného za 1 m², resp. jejího stanovení fakticky ve výši průměrné hodnoty mapou nájemného stanoveného cenového rozmezí 78,20 – 83 Kč, tedy 80,60 Kč. Nejvyšší správní soud shodně s citovaným rozsudkem uznává, že „částka na 1 m², s níž bylo počítáno, stanovená podle v minulosti závazné výše cílového nájemného pro danou oblast není ve správních rozhodnutích patřičně odůvodněna, resp. z nich jednoznačně neplyne, proč úřad práce a ministerstvo ji v rámci tohoto rozmezí zvolily“, avšak nejde o vadu, která by byla důvodem pro zrušení napadených rozhodnutí, protože i kdyby výpočet vycházel z horní hranice rozpětí, tj. 83 Kč/m², rozdíl uznaných stěžovatelčiných příjmů a nákladů by nepřesahoval částku živobytí, v jejím případě 3.410 Kč, nárok na doplatek na bydlení by ani tak přiznán nebyl.

[25] Nejvyšší správní soud shodně s citovaným rozsudkem dodává, že již ze shora uvedeného je zřejmé, že nemůže obstát námitka nemožnosti aplikace rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 10. 2013, č. j. 3 Ads 104/2012 – 40, neboť na otázku: *zda je možno dotvořit mezeru v pozitivním právu výkladem založeným na textu metodického pokynu ministerstva a zda je možno vycházet při určování výše nájemného v místě obvyklého z mapy nájemného, je-li zpracována, jako závazného zdroje*“ odpovídá, a tyto jsou rozhodné i v dané věci, krajský soud se kromě odkazu na uvedený rozsudek zabýval také konkrétními okolnostmi projednávané věci. Stejně tak neobstojí výhrada stěžovatelky, že se správní orgány neřídily metodickým pokynem č. 4/2010 a neprovedly místní šetření, neboť z právní úpravy nevyplývá, že by správní orgány byly povinny provádět v každém jednotlivém případě a bez ohledu na další skutečnosti místní šetření. Vytýkala-li stěžovatelka použití výše cílového nájemného ve stavu ke konci roku 2012, což doporučuje normativní instrukce ministerstva č. 10/2013, již v citovaném rozsudku soud zdůraznil, že „tato instrukce nabyla účinnosti až 1. 8. 2013... správní orgány vycházely z údajů v mapě nájemného, pro něž nebyla zmíněná cílová hodnota přímým podkladem. Stěžovatelka ani neuvedla žádné konkrétní důvody, pro které v případě dříve stanovené cílové hodnoty nájemného spatřuje nezákonnost. Z žádného z metodických nástrojů ani jiného relevantního zdroje neplyne povinnost vyčerpat všechny možné způsoby, naopak např. metodický pokyn č. 4/2010 poměrně zřetelně upřednostňuje použití mapy nájemného a ostatní způsoby uvádí toliko jako prozatímní do doby, než bude mapa nájemného pro danou lokalitu k dispozici. Možnost použít mapy nájemného ostatně nevylučuje ani judikatura Nejvyššího správního soudu, či veřejný ochránce práv. V této souvislosti je třeba uvést, že stěžovatelka ani nepředložila zprávu veřejného ochránce práv týkající se její osoby, ze které by mělo vyplývat, že aplikací mapy nájemného došlo k porušení zákona. Stěžovatelka pouze vytrhává ze zprávy veřejného ochránce práv dílčí tvrzení. Nejvyšší správní soud považuje za potřebné zmínit, že si je vědom aktuální situace, v níž bylo upuštěno od aktualizace map nájemného. Současně je však nutno podotknout, že podle ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházejí soudy při přezkumu správních rozhodnutí ze skutkového a právního stavu v době jeho vydání.“

[26] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se všemi výše citovanými závěry a neshledal v daném případě důvody, aby se od nich jakýkoliv odchýlil. Proto v tomto rozsahu není kasační stížnost důvodná.

b) Zjišťování skutkového stavu a provedené dokazování

[27] Nejvyšší správní soud neshledal důvodné rovněž námitky, v nichž stěžovatelka namítala, nedostatečná skutková zjištění a dokazování ohledně kategorie bytu, a to jak správními orgány, tak v řízení před krajským soudem. Správní orgány nebyly povinny zjišťovat, zda nájemné hrazené stěžovatelkou odpovídá skutečnému stavu bytu, ale postačily předložené dokumenty, ze kterých byla zřejmá výše skutečně hrazeného nájemného a podlahová plocha bytu. Na tomto základě bylo třeba stanovit, jaká je výše limitní hranice odůvodněných nákladů (způsobem výše popsáním, jež byl zdejší soudem aprobován) a zda tato hranice přesahuje skutečně hrazené nájemné či nikoliv, přičemž do odůvodněných nákladů na bydlení započítává správní orgán vždy nižší částku z těchto dvou (limitní či skutečně hrazenou). Správní orgány zjistily tedy vše, co bylo pro rozhodnutí o dávce podstatné a jejich postupem nemohla být stěžovatelka zkrácena na svých právech. Stejně tak nepochybil ani krajský soud. Dokazování podle ust. § 77 odst. 2 s. ř. s. provádí krajský soud jen, shledá-li zjištění skutkového stavu správními orgány nedostatečným, tím méně je povinností soudu provádět důkazy ke skutečnostem, které nejsou pro rozhodnutí ve věci relevantní. Pro podporu těchto závěrů lze odkázat např. na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89 (publ. pod č. 618/2005 Sb. NSS), ze dne 26. 11. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 104, a ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 61/2008 - 98. V daném případě postupoval krajský soud v souladu s právní úpravou a judikaturou a jeho rozsudek netrpí vadami ve smyslu výše uvedeném. Co se týče návrhů stěžovatelky, krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku jasně uvedl, v čem spatřuje nadbytečnost provádění důkazu výsledkem stěžovatelky a šetřením v místě jejího trvalého pobytu, konkrétně ve faktu, že samotná kvalita konkrétního bytu nemůže být podle jeho názoru zohledněna způsobem, kterého se stěžovatelka dožadovala. Obdobně bylo odůvodněno neprovedení dalších navržených důkazů. V postupu krajského soudu proto Nejvyšší správní soud nespátřuje nedostatky. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádnou jinou vadu, pro kterou by bylo nutno rozhodnutí krajského soudu zrušit. Rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný a srozumitelný.

[28] Na zákonnost napadených rozhodnutí nemá vliv ani námitka neposkytnutí předmětného metodického pokynu správními orgány podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Postup správních orgánů podle tohoto zákona podléhá samostatnému přezkumu. Krajský soud rovněž zdůvodnil, proč neposkytnutí tohoto pokynu nemohlo mít vliv na rozhodnutí ve věci.

c) Diskriminace

[29] Nejvyšší správní soud se neztotožnil se stěžovatelkou ani co do tvrzené diskriminace její osoby tím, že jí nebyla dávka doplatek na bydlení přiznána ve stejné situaci, v níž je přiznávána obyvatelům ubytoven. Dané případy se od sebe zásadním

pokračování

způsobem odlišují. Stěžovatelka nebydlí v ubytovně, nýbrž ve výše specifikovaném bytě. Stejně tak jsou irelevantní poukazy na obecné politicko-sociální okolnosti.

[30] Poukazy na diskriminaci stěžovatelky z důvodů nepříslušnosti k národnostní menšině zdejší soud shledává nelogickými a nepřipadnými. Sama stěžovatelka uvádí, že vytýkaným způsobem obchází zákon obyvatelé ubytoven. Je na rozhodnutí každého jednotlivce, zda bude obývat samostatný byt či ubytovnu, a to bez ohledu na příslušnost k národnostní menšině (ze zákona ani z rozhodovací praxe správních orgánů nevyplývá opak). Jak tedy stěžovatelka dospěla k závěru, že správní orgány ji oproti příslušníkům národnostní menšiny diskriminovaly, soud neseznal. Nadto Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka, ačkoliv kritizuje praktiky majitelů ubytoven, jež profitují z nepřiměřeně vysokých dávek, přičemž tyto považuje za porušování zákona, chce v konečném důsledku na základě těchto skutečností získat *ad absurdum* výhodu sama pro sebe a s odkazem na protiprávní jednání jiných požaduje po soudu, resp. správních orgánech, aby vůči ní uplatnily odlišný způsob výpočtu nároku na dávku, než jaký přímo vyplývá ze zákona. Takovým námitkám tedy zdejší soud pochopitelně nemůže vyhovět.

[31] Stěžovatelka namítala, že nemohla předložit veškeré důkazy, protože by to byly tisíce listin a soudce dle jejího přesvědčení nemůže být vůči dění ve společnosti zcela imunní. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že soudce musí být především nezávislý a nestranný a musí vycházet ze skutečností, jež byly v konkrétním případě prokázány. V soudním řízení tudíž nelze poukazovat pouze na obecné politické a sociální problémy, o nichž nepřísluší rozhodovat soudům, nýbrž zákonodárci. Jakkoliv je soudce také člověkem, jež vnímá a subjektivně hodnotí dění ve společnosti, nejsou takové úvahy v soudním řízení na místě. Pokud by pak soudce při rozhodování zohledňoval své politicko-sociální přesvědčení bez ohledu na to, co vyšlo v řízení najevo, bylo by takové rozhodnutí stiženo závažnou vadou, jež by nutně způsobila jeho nezákonnost. Nejvyšší správní soud také podotýká, že v řízení před krajským soudem nebylo především prokázáno zkrácení stěžovatelky na jejích veřejných právech z důvodu její rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru nebo z důvodu těhotenství, mateřství či z důvodu pohlavní identifikace ve smyslu antidiskriminačního zákona. Nebylo tedy vůbec relevantní předkládat důkazy o vyplácení dávek přímo majitelům ubytoven v tvrzené výši a v rozporu se zákonem (jak uvedla stěžovatelka), nýbrž prokázat v jejím případě diskriminační přístup správních orgánů. K tomu však nedošlo. Krajský soud tudíž postupoval správně, když neshledal argumentaci stěžovatelky důvodnou.

IV. Závěr a náklady řízení

[32] S ohledem na vše výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[33] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, a proto jí právo na náhradu nákladů řízení nenáleží, žalovaný nemá právo na náhradu nákladů ze zákona, neboť je orgánem pomoci v hmotné nouzi.

[34] Stěžovatelce byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupcem advokátka, přičemž v takovém případě platí odměnu advokáta včetně hotových výdajů podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. stát. V dané věci však Nejvyšší správní soud zástupkyni stěžovatelky odměnu za zastupování nepřiznal, protože zástupkyně neučinila žádný úkon, za který náleží odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. ledna 2015

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně

senátu